

Hon är en valkyria i kulturlandskapet

FALUN.

Kan man tala om en valkyria i humanismens kulturlandskap? I så fall finns hon i Falun. Fil. dr. Ingeborg Hermelin är en person, som måste beskrivas på ett annorlunda sätt. Något upphöjt samtidigt med något mycket mänskligt. På måndag, den sjunde februari, fyller hon 90 år. Hon om någon är värd en fanfar.

Många före detta elever kan tacka Ingeborg Hermelin för sina kunskaper i latin och grekiska. Eleverna har varit hennes glädje och omsorgsobjekt. Man kan nästan ta till ordet kärlek.

Varför sökte du tjänst i Falun 1946?

– Det var svårt att få ett lektorat i Stockholm, berättar hon. Jag hade att välja mellan Gävle och Falun. Och valde Falun, därför att min mor, Jane von Koch, är född och uppväxt på Stora Hälla.

Ingeborg Hermelin tillhör en adlig ätt, som härstammar från en norsk släkt, som flyttade till Värmland på 1500-talet. Olof Nilsson Skragge antog namnet Hermelin och adlades med detta namn 1702. Ätten har alstrat märkliga män och kvinnor. I dag består släktföreningen av cirka 300 personer, som vart femte år träffas endera på Riddarhuset eller något gods ute i landsorten.

Hälla och Ulvåsa

Modern Jane var dotter till häradschefen Fabian Wilhelm von Koch på Stora Hälla. Som

Nu firar Ingeborg Hermelin 90 år

studentgåva fick hon en resa och kom till godset Ulvåsa vid sjön Boren i Östergötland. Där mötte hon Joseph Hermelin, som varit änklings 13 år. Värma känslor uppstod och Jane von Koch bytte efternamn till Hermelin.

På Ulvåsa föddes Ingeborg Hermelin 1904. Där levde en gång den heliga Birgitta sitt borgerliga liv och födde åtta barn, innan hon blev en av kristenhetens stora. Därifrån har Frans Hedberg hämtat stoff till Bröllopet på Ulvåsa. Och skall Ingeborg Hermelin nämna någon särskilt lycklig tid i sitt liv, så är det barndomsåren på Ulvåsa.

Som flicka fick hon uppleva både guvernant och privatskola fram till normalskolekompetens. Hon beslöt att gå vidare mot studenten och skrev in sig på legendomspunna Skrapan i Uppsala. Där tändes hennes stora livsintresse för klassiska språk. 1934 doktorerade hon på en avhandling om en grekisk biskop på 400-talet.

Det var hårda bud då. Doktoranderna fick en liten pott, som de fick dela på. För övrigt fick de betala sina avhandlingar själva. Och två opponenter var det plus den tredje skämtaren.

50 år senare, 1984, promoverades Ingeborg Hermelin i Uppsala till jubeldoktor med lagertkrans och under stor högtidlighet.

– Då förklarades jag som pionjär, säger hon skrattande.

Som ung studentska reste hon till Svenska Institutet i Rom och följde undervisningen där. Hon gjorde om samma 1959 och hon vistades sex veckor i Grekland. Dessa upplevelser räknar hon vid sidan av barndomen på Ulvåsa som något av livets höjdpunkter. Många är de konstresor till Florens, Venedig och andra städer, som hon senare har varit ledare för genom åren.

Livsverk i Falun

Men det är i Falun, som hon har gjort sitt livsverk. Först och främst i gymnasiet fram till pensioneringen 1969. Men sedan i många andra sammanhang. 1949 grundade hon tillsammans med seminariets rektor Ragnar Liljedahl Humanistiska förbundets lokalavdelning. Han blev ordförande och hon sekreterare. Hon har även varit sekreterare i Fredrika Bremerförbundet.

Falun har varit en bra plats att bo i för humanisten Ingeborg Hermelin. Inte minst för det stora musikaliska utbudet.

Musiken ja. Hur väcktes ditt intresse för den?

– Det var före 1920, då jag gick på Brummerska skolan i Stockholm. Min far tog mig ofta med till operan. Jag lärde mig älska Wagner men även Mozart, Verdi och Puccini. På den tiden hade John Forsell sin berömda roll som Don Juan. Och jag minns alla dessa andra stora sångare, Julia Claussen, Nanny Larsén-Todsen...

Men Ingeborg Hermelin upplevde även stor teater på Dramaten. Strindberg kände hon mer för än Ibsen.

Lyft av Selma

Träffade du någon av de stora diktarna?

Foto: KJELL JANSSON

Vital. Fil. dr. Ingeborg Hermelin är en vital 90-åring. Hon har varit falubo sedan 1946, då hon blev lektor i klassiska språk på Falu högre allmänna läroverk.

– Ja, Verner von Heidentam på Naddö var vår granne i Ulvåsa.

Mera handgripligt är minnet av Selma Lagerlöf. Vid ett kronprinsbesök i Falun var Ingeborg Hermelin en liten flicka. För att hon skulle se bättre, lyftes hon upp av den berömda

författarinnan. Ett minne har hon även av den vackra Sophie Elkan, som vid en konsert satt bredvid Selma Lagerlöf.

Men nu skall hon firas:

Hipp, hipp, hurra för Ingeborg Hermelin!

SETH KARLSSON